

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE –MIJLOC DE DEZVOLTARE A COMPETENȚILOR DE GÂNDIRE CRITICĂ ȘI ANALITICĂ PRIN MEDIA

EXTRACURRICULAR ACTIVITIES AS A MEANS OF DEVELOPING CRITICAL AND ANALYTICAL THINKING COMPETENCES THROUGH MEDIA

Viorel Bolduma,
drd., lector universitar,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
profesor la IP Centrul de Excelență în Construcții din Chișinău
ORCID: 0000-0003-2111-3701

CZU: 37.017.4:374

Abstract

An important role in the cultivation of critical and analytical thinking skills through the media belongs to the subject Education for society, the high school cycle. Education for society (2018) is the compulsory discipline aimed at training such a young person. The possession of critical thinking skills becomes a condition for the development of other skills. Extra curricular activities are a means of developing critical and analytical thinking skills through the medium of students. Thus, in this context, in this article, some examples of the involvement of students of the IP Center of Excellence in Construction in various competitions have been exposed/analyzed. In particular, there were manifestations of critical and analytical thinking the students rendered through images.

***Key words:** competences, education for society, media, students, images, critical thinking, extra-curricular.*

Procesul educațional proiectat pe principiul accesibilității prin valorificarea educabilității, potențialului real de învățare și potențialului maxim de învățare centrat pe formarea și dezvoltarea la maximum a capacităților actuale și stimularea capacităților virtuale corespunde conceptelor curriculumului la *Educație pentru societate*, ciclul liceal. Disciplina *Educație pentru societate*, promovează înțelegerea realității la nivel global și oferă instrumente diverse pentru angajarea experienței de viață a elevului prin lărgirea și aprofundarea ei în raport cu particularitățile mediului educațional din care provine elevul și potențialul său psihopedagogic.

Pentru ca o societate să poată funcționa eficient ca o democrație, este esențial ca cetățenii să aibă acces la informații, în baza cărora să participe la decizii și procese democratice, dar și ca autoritățile să poată comunica cetățenilor informații despre activitatea lor, deciziile luate și problemele de interes general.

De asemenea, este necesar ca atât cetățenii, cât și politicienii să poată exprima public opinii și propuneri despre modul de guvernare a societății. Acestea sunt rolurile principale ale mass-mediei și de aceea ea este numită uneori a patra putere în stat, deci pentru a se sublinia importanța ei pentru democrație. Poate descrie efectele pe care le are propaganda în lumea contemporană. Poate explica ce anume îi face pe oameni vulnerabili la propagandă. La această unitate de învățare, elevii/elevele se vor antrena într-un șir de activități, în cadrul cărora vor identifica rolul mass-mediei în societate, rolul și efectele manipulării, propagandei, vor analiza comportamentul consumatorului, atât în ceea ce privește mass-media tradițională, cât și rețelele de socializare, vor caracteriza/defini media ca instrument al puterii și comunicării¹.

Unele competențe evidențiate mai sus pot fi dezvoltate cu succes în cadrul unității de conținut: *Participarea la democrație prin media*. În clasele liceale unitatea enunțată se predă în clasa XII².

În cadrul acestui modul ne propunem să dezvoltăm competențe specifice, precum:

- Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept;
- Abilități analitice și de gândire critică;
- Abilități de ascultare și observare;
- Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea etc.

Ca rezultat elevii vor fi apreciați conform următorilor descriptori:

- Susține că democrația trebuie întotdeauna protejată și respectată, ca fundament esențial al acțiunilor realizate împreună cu ceilalți membri ai societății.
- Poate folosi tehnologii ale informației în mod eficace;
- Pentru a accesa, cerceta, organiza și integra informațiile exacte sau de încredere;
- Poate analiza motivele, intențiile și scopurile persoanelor care generează propagandă, stereotipuri, intoleranță și discurs instigator la ură în mass-media (de exemplu, ziare, TV);
- Poate judeca dacă materialele analizate sunt adevărate;
- Poate descrie efectele pe care le are propaganda în lumea contemporană;
- Poate explica ce anume îi face pe oameni vulnerabili la propagandă;
- Argumentează rolului mass-mediei în societatea democratică;

---

¹ Ghidul profesorului, clasa XII (autori: Epuljan O., Galanton D., Rus C., Nestian-Sandu O.), Chișinău, 2021, p.25-26.

² Ibidem, p.18-46.

- Identifică sursele de informare despre problemele de interes civic;
- Utilizează responsabil mijloacele media pentru transmiterea punctelor de vedere și a intereselor;
- Determină modalitățile de protejare împotriva manipulărilor;
- Susține și apără dreptul la informație corectă și echidistantă etc.

Este necesar de menționat că tema respectivă este studiată și în clasele gimnaziale prin unitățile de conținut: Informarea din diverse surse; Inteligența mediatică; Știri veridice/ știri false; Propaganda și manipularea; Cultura mediatică în contextul provocării sociale³.

Astfel, în vederea dezvoltării competențelor și descriptorilor sunt propuse următoarele teme pentru ciclul liceal: *Mass-media, un instrument al comunicării și puterii; Mesajele mass-media de la informare la manipulare; Toate mass-media sunt construite; Comportamentul consumatorului media – receptor și emițător de informație; Decodificarea mesajelor media; Motivele, intențiile și agendele ascunse ale surselor propagandei; Media – un instrument al comunicării și al puterii*⁴.

Elevii sunt învățați să efectueze: colaje, video-uri, audio cu tematică: iubire de țară, iubire de neam, fișa de interviu; spoturi publicitare.

Prin urmare, mass-media este o importantă sursă de comunicare, fie că este vorba de un post de televiziune, radio, un ziar sau un site de știri locale. Datorită ubicuității informației în ziua de azi, dar și a ușurinței de a răspândi această informație pretutindeni, mass-media este o unealtă foarte bună în ceea ce privește promovarea de orice fel, inclusiv a unor evenimente culturale⁵.

Un rol important în dezvoltarea gândirii critice și analitice prin media la elevi revine și activităților extra curriculare, concursurilor.

În această direcție, elevii IP Centrul de Excelență în Construcții din Chișinău, ghidați de subsemnatul, au fost implicați în diverse concursuri și activități.

Astfel, în perioada 11-31 ianuarie 2021, 11 elevi ai IP Centrul de Excelență în Construcții din Chișinău au participat la concursul național organizat

---

³ *Ibidem*

⁴ *Curriculum național, aria curriculară științe socioumanistice. Disciplina Educație pentru societate, clasele X-XII. Curriculumul disciplinar. Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar.* Chișinău, 2018. p. 4, 15, 16.

⁵ Șpac S., *Fundamentele pedagogice ale educației pentru mass-media în cadrul colaborării școală-familie (treapta învățământ primar).* Manuscris. Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Chișinău, 2014, p. 9, 10.

de către API și portalul Stopfals.md „Sunt un om cu rațiune, gândesc și analizez!”, destinat elevilor.

La 1 martie 2021, Asociația Presei Independente (API) și portalul Stopfals.md au premiat câștigătorii concursului național „Sunt un om cu rațiune, gândesc și analizez!”, destinat elevilor claselor superioare de liceu și studenților moldoveni din colegii și universități din țară și din afară. Câștigătorii celor două categorii ale concursului („Imagini” și „Clipuri”) au fost premiați cu diplome din partea organizatorilor și câte un abonament de internet oferit de unul din sponsorii competiției. De premii s-au învrednicit și autorii lucrărilor cu cele mai multe voturi din partea publicului, dar și profesorii cu cei mai mulți discipoli participanți la concurs.

La categoria „Imagini”, au fost expediate în total 38 de lucrări care au inclus fotografii, desene, colaje și caricaturi, iar la categoria „Clipuri” – 17 filmulețe video creative care explică importanța dezvoltării gândirii critice și a consumului critic de informații pentru a ne proteja de dezinformare. Participanții și participantele studiază la 18 instituții de învățământ din Republica Moldova și la 3 instituții de învățământ din România. Juriul format din jurnaliști ai portalului Stopfals.md și din experți din afara API au evaluat lucrările după următoarele criterii: corespunderea tematicii anunțate, expresivitatea și originalitatea lucrării, expunerea logică a mesajului, etica prezentării și respectarea drepturilor de autor în cazul imaginilor/textelor preluate.

După cumulara punctajului acordat de membrii juriului, au fost desemnați șase câștigători la cele două categorii ale concursului. Astfel, la categoria „Imagini” locul I i-a fost acordat lui Ion Făureanu, elev la Centrul de Excelență în Construcții din municipiul Chișinău, pentru imaginea intitulată „Stop dezinformarea! Viitorul aparține oamenilor cu rațiune și gândire critică!”.

Fig. 1. Stop dezinformarea! Viitorul aparține oamenilor cu rațiune și gândire critică (autor Ion Făureanu)

Pe locul doi la această categorie s-a clasat Alina Timofte, elevă la același Centru de Excelență în Construcții din Chișinău. Ea a aplicat la concurs cu lucrarea „Puterea gândirii critice”. Un om liber și bine informat este un factor de „iluminare” pentru restul societății.

Fig. 2. „Puterea gândirii critice” (autor: Alina Timofte).

Locul trei la categoria imagini i-a revenit Corinei Doni, elevă la Liceul Teoretic „Boris Dînga” din orașul Criuleni, cu lucrarea „Let me check” (în traducere: „Lasă-mă să verific”).

La categoria „Clipuri”, de locul I s-a învrednicit Sandu Provorovski, elev la Colegiul de Industrie Ușoară din municipiul Bălți, care a transmis la concurs video-ul intitulat „Struțo-cămila informațională”. Locul doi i-a revenit lui Iulian Moisei, elev la Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din orașul Cantemir pentru clipul „Cogito, ergo sum” (în traducere din limba latină: „Gândesc, deci exist”). Iar pe locul trei s-a situat Valeriu Coadă, student la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, pentru lucrarea „Cum crezi?”. Toate lucrările participante la concurs au fost afișate pe pagina web www.concurs.api.md pentru votul public, iar autorii celor mai apreciate lucrări au beneficiat de premii de încurajare.

Cea mai votată lucrare la categoria „Imagini” a fost a Cristinei Blanari, elevă la Centrul de Excelență în Construcții din Chișinău. Desenul ei „Gândesc critic, deci exist!” a acumulat 1173 de voturi din partea publicului.

Fig. 4. „Gândesc critic, deci exist!” (autor: Blanari Cristina).

Cea mai apreciată lucrare la categoria „Clipuri” a fost a lui Iulian Moisei, votată de 1112 ori. Deoarece tânărul a fost desemnat câștigător de juriul concursului, premiul de încurajare i-a fost acordat următoarei clasate – Matrona Ostaf, elevă la Centrul de Excelență în Construcții din Chișinău, clipul căreia „Împreună gândim critic, salvăm natura” a acumulat 920 de voturi.

Gândirea critică este necesară elevilor și studenților, deoarece generația tânără pune un accent important pe comunicarea din rețelele sociale, fiind zilnic bombardată cu informații adevărate, dar și cu falsuri. E important pentru noi, profesorii, să educăm/dezvoltăm gândirea critică la elevi prin diverse modalități, inclusiv prin educația non-formală, prin redarea gândirii critice printr-o imagine sau clip video. Aceste activități îi vor ajuta pe tineri să deosebească o informație

adevărată de una falsă. Prin astfel de concursuri, inclusiv prin promovarea educației media în sistemul de învățământ, Republica Moldova are șansa de a educa/avea o generație cu o gândire critică dezvoltată.

Prezent la festivitatea de premiere care s-a desfășurat în regim online, Martin McDowell, șef-adjunct al Misiunii Statelor Unite în Chișinău, a menționat că tinerii au nevoie de o gândire critică dezvoltată, deoarece în prezent e mai dificil de a diferenția informația adevărată de cea falsă. „Este un lucru minunat să îți dezvolți gândirea critică. E un pas important. Mulțumim că ați contribuit cu lucrări importante. Vă vom urmări și în continuare”, a precizat Martin McDowell. La rândul său, Petru Macovei, directorul executiv API, i-a încurajat pe tineri, dar și pe profesori, să nu se oprească la acest concurs și să-și dezvolte propria gândire critică prin analiza informației, ajutându-i în același timp să-și dezvolte astfel de deprinderi și pe colegi, rude și prieteni. „La orice materie școlară, dar și în familie, trebuie să educăm generații de oameni activi care gândesc și analizează rațional, nu se lasă manipulați de informații false și tendențioase”, a spus P. Macovei. Concursul s-a desfășurat în cadrul proiectului „Dezvoltarea gândirii critice în rândul populației rurale, elevilor și viitorilor profesori”, implementat de Asociația Presei Independente (API) și finanțat de Ambasada SUA⁶.

Un alt concurs de desen, unde elevii IP Centrul de Excelență în Construcții, ghidați de subsemnatul, au dat dovadă de competențe de gândire critică și analitică prin intermediul desenelor, a fost concursului național "Stop fake news", organizat de CID NATO, la careau ocupat 3 locuri premiante⁷.

Fig.5. Dezinformarea (autor: Bunacale Artur).

⁶ <https://www.api.md/ro/api-si-campania-stop-fals-au-premiat-laureatii-concursului-national-sunt-un-om-cu-ratiune-gandesc-si-analizez/>(accesat: 5.11.22).

⁷ <https://infocenter.md/rezultatele-concursului-stop-fake-news/>(accesat: 22.07.2022).

În această ordine de idei, amintim că IP Centrul de Excelență în Construcții a fost selectată la 20 octombrie 2021, de către Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) printre cei 12 câștigători ai primei etape a concursului „Educația pentru media – prioritate în școala mea”, ediția a II-a, lansat pentru a susține și încuraja eforturile profesorilor de a educa elevii în spiritul gândirii critice. Concursul este organizat de Centrul pentru Jurnalism Independent în cadrul proiectului „Consolidarea competențelor de educație media”, cu susținerea *Deutsche Welle Akademie* și cu suportul financiar al Ministerului Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare din Germania, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova⁸.

Instituțiile selectate au avut la dispoziție șase luni de zile (noiembrie 2021 – aprilie 2022), pentru a desfășura activități de educație media, precum dezbateri, concursuri video, ateliere cu părinții, vizite în redacții, realizarea unui blog al școlii, flashmoburi sau quizuri.

Astfel, la 10 decembrie 2021 în cadrul IP Centrului de Excelență în Construcții din Chișinău, în format online (5 octombrie 2021-7 martie 2022 din cauza pandemiei COVID-19 - instituțiile profesionale tehnice au desfășurat procesul didactic în format online), a avut loc activitatea „Abordăm critic informația media: știrile, filmele, publicitatea etc.” La activitatea organizată de subsemnatul, a participat și Viorica Zaharia, președintă a Consiliului de Presă din Republica Moldova. Cei 80 de elevi, profesori, părinți prezenți, au fost informați cum să distingă mesajele media care promovează stereotipurile de gândire, de gen, percepțiile eronate sau comportamente periculoase, caracterul manipulator al unor produse de publicitate etc.

Altă activitate, la fel în format online, a avut loc la 7 martie curent, cu tema „Veridicitatea informației educaționale - un deziderat de viitor pentru o educație de calitate”, organizată de Viorel Bolduma și Timoftică Gheorghe, formator național, profesor în IP Centrul de Excelență în Construcții. 70 de elevi, profesori, părinți, au fost informați care sunt cele mai veridice surse, atât pentru informare, cât și cercetare, precum și paginile (sait-urile) care trebuie de evitat. Totodată cei prezenți au fost informați despre tipurile de surse credibile, tehnici/motoare de căutare a informației veridice pe internet etc.

Următoare activitate, organizată de subsemnatul, deja cu prezență fizică, în cadrul IP Centrului de Excelență în Construcții din Chișinău, a avut loc la 1 aprilie 2022, cu titlul „Comunicarea și fenomenul hărțuirii în mediul online”,

---

⁸ [https://educatia.mediacritica.md/ro/2021/10/20/cji-anunta-castigatorii-primeii-etape-a-concursului-educatia-pentru-media-prioritate-in-scoala-mea/\(accesat: 20.01.23\).](https://educatia.mediacritica.md/ro/2021/10/20/cji-anunta-castigatorii-primeii-etape-a-concursului-educatia-pentru-media-prioritate-in-scoala-mea/(accesat: 20.01.23).)

formatoare fiind - Grîu Natalia, expertă în educația media, autoare curricula și manuale în domeniul educația media; membră a Consiliului de Presă al Republicii Moldova. Cei 50 de elevi prezenți și profesorii Țurcanu Angela, Țurcanu Viorel, Răilean Giulieta, au fost informați despre cum gestionăm situațiile de hărțuirea în mediu online sau cyberbullyng-ul, fenomenul sexting-ului și sextortion-ului, etica comunicării online etc.

O altă activitate a avut loc la 20 aprilie 2022, în cadrul IP Centrul de Excelență în Construcții, cu titlul „Dezinformare, manipulare și propaganda media din Republica Moldova. Cum verificăm informația?”, organizată de subsemnatul, de data aceasta formatoare fiind invitată Lilia Zaharia, la acel moment coordonatoare editorial Asociația Presei Independente și stopfals.md.

Cei 55 de elevi și profesori prezenți în sală au fost informați cu privire la dezinformarea, propaganda și manipularea media din Republica Moldova. Ca studii de caz au fost analizate falsurile referitor la agresiunea Rusiei în Ucraina și refugiații din Ucraina. Totodată au fost dezmințite falsurile din spațiul media referitor la panglica „Sf. Gheorghe”, precum și explicate motivele interzicerii simbolurilor ce propagă agresiunea, războiul etc. Elevilor le-au fost explicat cum pot verifica dacă știrea/informația media este adevărată sau un fals. Publicul prezent a luat cunoștință și cu portalul stopfals.md, care are misiunea să identifice și să combată falsurile din media Republicii Moldova.

De un interes deosebit s-a bucurat din partea elevilor concursul de desen, poster, caricaturi cu tematica „Sunt un om informat, gândesc, nu mă las manipulat”, desfășurat în perioada 16 martie -18 aprilie 2022. Lucrările realizate de elevii IP Centrul de Excelență în Construcții, au fost expuse spre vizionare în holul instituției, ca fiecare elev să le poată vedea și a le aprecia. Elevii, ghidați de profesori, au realizat imagini de promovare a gândirii critice și al consumului critic a informației pentru a ne proteja de dezinformare. Festivitatea de premiere a participanților la concurs a avut loc într-o atmosferă solemnă în data de 21 aprilie curent. Toți participanții, elevii și profesorii coordonatori, au primit diplome și premii, în dependență de locul ocupat, autorii celor mai reușite lucrări fiind: Blanari Cristina, Făureanu Ion, Lachi Gabriela, Murea Nadejda.

Fig. 7. Diploma concursului „Sunt un om informat, nu mă las manipulat”. Model de diploma pentru participanți.

Membrii juriului : Viorica Zaharia, președinte a Consiliului de Presă din Republica Moldova, Cezara Gheorghiiță, șefă de catedră Arhitectură și Design, IP Centrul de Excelență în Construcții, coordonatorul concursului, au evidențiat mesajul, talentul și calitatea lucrărilor realizate de elevi. Doamna Aurelia Clima-Neghina, director adjunct pentru educație, a subliniat importanța educației media a elevilor pentru identificarea surselor veridice de informare. Viorel Țurcanu, profesor de geografie, a accentuat rolul gândirii critice în formarea personalității.

Subliniem faptul că elevii IP Centrului de Excelență în Construcții manifestă un interes deosebit față de necesitatea *Educația media*. Astfel, Cristina Blanari, elevă în clasa 11, deținătoarea locului I a concursului menționat, accentuează că *„în ultima perioadă ne confruntăm cu un număr mai mare de știri false în mediul online și nu doar. Tinerii sunt vulnerabili dat fiind faptul că o mare parte a activităților zilnice se rezumă la rețele de socializare. În opinia mea, educația media este o necesitate. A învăța să deosebești falsurile de adevăr este posibil prin informarea corectă la o lecție/sesiune, alături de un specialist media. Am avut posibilitatea să particip la sesiunile și concursul organizat de către domnul Viorel Bolduma. Am considerat o bună modalitate de a susține informarea corectă în rândul tinerilor și de a mă expune artistic printr-o pictură. Îndemn spre analizarea amănunțită a informațiilor pe care le consumăm în mediul online”*.

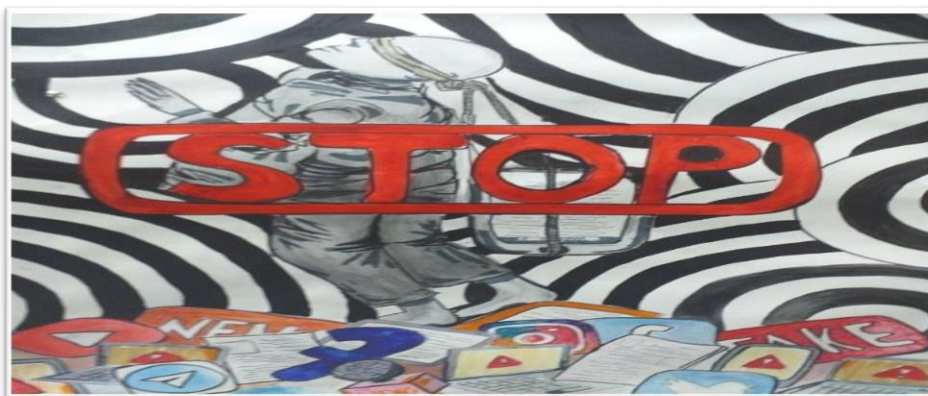

Fig.8. Gândesc critic(autor: Blanari Cristina).

Cu impresii despre *Educația media* s-a împărtășit și eleva clasei a 11, Lachi Gabriela, deținătoarea locului II în cadrul concursului menționat, care remarcă că „*Social media conține o multitudine de platforme care de-a dreptul fac parte din viața noastră. Începând de la Google – pentru acces la informație, până la Instagram - pentru a face bani. Informația transmisă este extrem de poluată, începând de la propagandă până la fake news, discriminare și manipulare. În pofida acestui fapt, noi navigăm pe internet, iar creierul nostru automat absoarbe informația pusă la dispoziție, dar această informație trebuie neapărat filtrată. Nu putem permite să fim conduși de lumea virtuală, de știri false și haos. Documentarea din surse sigure e cheia stabilității interioare și exterioare. Sănătatea ta emoțională depinde de tine. Astfel, Educația pentru media e importantă – ea te face să fii sigur în ceea ce crezi și nu te lăsă manipulat*”.

Fig. 9. Diseminează informația (autor: Lachi Gabriela).

De asemenea, despre Educația media, concursul recent, și-a împărtășit impresiile și eleva clasei a 10-a, Murea Nadejda, deținătoarea locului III, „*Mi-a plăcut să particip la acest concurs, deoarece am înțeles încă odată, cât de important e să cunosc totul despre social media. Activitățile la care am participat chiar au prins bine, dat fiind faptul că noi, elevii din instituțiile profesionale tehnice, nu avem o materie despre educația media, care să ne învețe adevărul din spatele postărilor frumoase*”.

Fig.10. Gândește critic! (Autor: Murea Nadejda).

Suntem siguri că activitățile realizate în cadrul acestui proiect, vor ajuta tânăra generație să conștientizeze pericolele la care pot fi supuși în cazul în care nu respectă regulile de siguranță în mediul virtual și, nu în ultimul rând, îi va motiva să devină creatori responsabili de media într-o eră digitală. Aflați la ultima treaptă de învățământ școlar, liceenii sunt maturii de mâine care urmează să ia decizii importante în viață. Acest proiect vine să le dezvolte spiritul critic și să le educe sentimentul de responsabilitate. Suntem încrezători că doar dacă gândesc, analizează și supun criticii informațiile din spațiul public cetățenii nu vor putea fi dezinformați sau influențați în mod tendențios.

Consider că competențele de gândire critică și analitică dobândite de elevi în cadrul unității de învățare Mass-media și democrația, precum și activitățile extracurriculare contribuie la educația tinerei generații în calitate de cetățeni activi, care gândesc critic, să poată deosebi o știre falsă de una adevărată, să nu se lase dezinformați, manipulați, să poată să *aleagă grâul din neghină*, cetățeni care urmează să făurească viitorul statului Republica Moldova⁹.

⁹ Bolduma V. *Educația media - deziderat al secolului XXI*. În: Univers Pedagogic, Chișinău, 6 mai, 2022, p.4.

O altă activitate extracurriculară de promovare a gândirii critice și analitice a fost organizată la fel de Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI). Astfel, CJI a desemnat câștigătorii concursurilor de eseuri și materiale video la tema „De ce îmi place Educația pentru media?”, organizate în cadrul *Săptămânii Educației Media*, ediția 2022. La evenimentul de premiere, ce a avut loc la 25 noiembrie 2022. Ina Grejdeanu, directoarea de dezvoltare strategică din cadrul CJI, a apreciat entuziasmul elevilor de la treapta primară și i-a încurajat să scrie și în continuare eseuri, apreciind acest fapt „drept o bună modalitate prin care elevii își pot manifesta creativitatea”. *„Am avut o misiune dificilă în cadrul CJI pentru că a trebuit să-i alegem pe cei mai buni din cei buni. Cu siguranță, toți participanții se pot considera câștigători, având în vedere că experiența acumulată este una utilă pentru fiecare. Noi vom mai organiza concursuri și nu ne rămâne decât să vă îndemnăm să fiți în continuare activi, creativi și mereu deschiși să acceptați provocările noastre”*, a subliniat Ina Grejdeanu. Natalia Gribineț-Strogoteanu, șefa programului Educație Media de la Centrul Media pentru Tineri, care i-a instruit pe o parte dintre participanți în cadrul formării online „Cum transformăm o idee într-un material video de calitate?”, și-a exprimat speranța ca odată cu finalizarea acestui concurs, elevii vor continua să manifeste curiozitate. *„Cu siguranță, lucrurile nu se opresc aici. Faptul că ați realizat un material video este doar un început. Educația pentru media este despre fiecare zi, despre fiecare experiență pe care o avem pe rețelele sociale, despre fiecare fotografie pe care o facem și o postăm în mediul virtual. Nu uitați să răspundeți mereu la întrebarea: în momentul în care creez conținut media, ce mesaj vreau să transmit publicului. Este foarte important să avem împreună responsabilitatea de a crea conținut calitativ informativ și astfel împreună să contribuim la edificarea unei societăți care gândește critic”*, a spus Natalia Gribineț-Strogoteanu.

Astfel, în anul 2022, CJI a organizat două concursuri pentru două categorii de elevi – de la clasele primare și, respectiv, de la clasele gimnaziale și liceale. Participanții mai mici au avut sarcina să scrie câte un eseu la tema „De ce îmi place Educația pentru media?”, iar elevii claselor gimnaziale și liceale au filmat și montat un material video la aceeași temă. În total, au fost depuse 53 de materiale, dintre care 46 au fost eseuri, iar 7 – materiale video. Cinci premii au fost oferite elevilor de la treapta primară, iar trei – la treptele gimnazială și liceală.

▪ Câștigătoare la treptele gimnazială și liceală

- *Nadejda Murea*, clasa a XI-a, Centrul de Excelență în Construcții, Chișinău.
- *Cătălina Radu*, clasa a XI-a, Centrul de Excelență în Construcții, Chișinău.

Concursurile au fost organizate în cadrul proiectului „Consolidarea competențelor de educație media în Republica Moldova”, implementat de CJII, cu susținerea Deutsche Welle Akademie și cu suportul financiar al Ministerului Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare din Germania (BMZ)¹⁰.

Astfel, un mijloc de dezvoltare a competențelor de gândire critică și analitică a elevilor constituie activitățile extracurriculare. În acest context au fost expuse/analizate câteva exemple de implicare a elevilor IP Centrului de Excelență în Construcții în diverse concursuri. În mod special au fost manifestări de gândire critică și analitică elevii redată prin imagine!

Prin urmare, reiterăm, că societatea actuală cere tineri care dețin competențe caracteristice culturii democratice. Acest fapt le-ar permite să se implice în procesul decizional din diferite niveluri, să poată trăi într-o societate multiculturală și democratică și, nu în ultimul rând, să respecte dreptul fiecăruia și să-și asume responsabilitățile. Pentru a educa așa tineri profesorul trebuie să descopere interesele și preocupările elevilor, folosind aceste instrumente în schimbarea atitudinilor și modului de gândire, astfel să contribuie la gestionarea adecvată a potențialului informațional transmis prin rețeaua de internet și celelalte surse mass-media.

¹⁰ <https://educatia.mediacritica.md/ro/2022/11/28/cji-a-premiat-elevii-si-elele-care-au-gasit-raspuns-la-intrebarea-de-ce-le-place-educatia-pentru-media/> (accesat: 26.11.22).

În concluzie menționăm, că varietatea produselor media completează cu succes scenariul lecției, astfel transformând procesul în unul atractiv și interesant. Pe parcursul orelor ne-am străduit să includem acele conținuturi, care contribuie la formarea unor competențe pentru o cultură democratică. Ne-am propus să-i facem pe elevi să înțeleagă, că mass-media conține și oferă elementecare au un impact pozitiv și educativ asupra formării personalității lor și să conștientizeze pericolele la care sunt expuși, aplicând regulile de prevenire și combatere a acestora. Rămâne să identificăm și să valorificăm în continuare aceste produse oferite de mass-media.

BIBLIOGRAFIE

1. *Cadrul de referință al competențelor pentru o cultură democratică*, volumul I, Consiliu Europei, 2018.
2. *Codul Educației al Republicii Moldova*, 2014.
3. *Curriculum național Aria curriculară științe socio-umanistice. Disciplina Educație pentru societate, clasele X-XII. Curriculumul disciplinar. Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar*. Chișinău, 2018.
4. Bolduma V., *Educația media - deziderat al secolului XXI*. În: Univers Pedagogic, Chișinău, 6 mai 2022.
5. *Educație pentru societate, Ghidul profesorului, clasa XII* (autori: Epuljan O., Galanton D., Rus C., Nestian-Sandu O.), Chișinău, 2021.
6. Șpac S., *Fundamentele pedagogice ale educației pentru mass-media în cadrul colaborării școală-familie (treapta învățământ primar)*. Manuscris. Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Chișinău, 2014.

Surse WEB:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948) (accesat: 20.02.23).https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115540&lang=ro.
2. Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989) (accesat: 20.02.23).<http://home-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf>.
3. Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010).(accesat: 20.02.23) chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://rm.coe.int/1680487883.
4. <https://educatia.mediacritica.md/ro/2022/11/28/cji-a-premiat-elevii-si-elevele-care-au-gasit-raspuns-la-intrebarea-de-ce-le-place-educatia-pentru-media/>(accesat: 26.11.22).
5. <https://www.api.md/ro/api-si-campania-stop-fals-au-premiat-laureatii-concursului-national-sunt-un-om-cu-ratiune-gandesc-si-analizez/>(accesat: 05.11.22).
6. <https://educatia.mediacritica.md/ro/2021/10/20/cji-anunta-castigatorii-primeietape-a-concursului-educatia-pentru-media-prioritate-in-scoala-mea/>(accesat: 20.01.23).
7. <https://infocenter.md/rezultatele-concursului-stop-fake-news/>(accesat: 22.07.2022).